

Gausdal kommune
Vestringsvegen 8
2651 ØSTRE GAUSDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Linn Christin Myhrer Rueslåttén, 61 26 60 59

Rapport etter tilsyn med Gausdal kommunes avløpsnett til Lillehammer renseanlegg

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos Gausdal kommune (vei, vann og avløp), virksomhetsnummer 976641779. Rapportnummer 2026.172.I.SFIN.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1. Resultater fra tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister.

Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

Avvik 1: Gausdal kommune kan ikke gjøre rede for tilknytningsgrad innenfor tettbebyggelsen.

Avvik 2: Gausdal kommune kan ikke gjøre rede for avløpsystemets virkningsgrad.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Gausdal kommune må snarest rette opp avvik. Vi ber dere sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding med beskrivelse av nåværende virkningsgrad og tilknytningsgrad innen 30. juni 2026.

Statsforvalteren påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Rapport for årlig vurdering av driftsforhold forelå ikke på kontrolltidspunktet.

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

Gausdal kommune må betale et gebyr på 43 100 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber dere sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding med beskrivelse av nåværende virkningsgrad og tilknytningsgrad innen 30. juni 2026. Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sfinpost@Statsforvalteren.no ved Linn Rueslåttén. Merk svaret med saksnummer 2025/9717 og tilsynsnummer 2026.172.I.SFIN.

Del 2. Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Gausdal kommune kan ikke gjøre rede for tilknytningsgrad innenfor tettbebyggelsen.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse etter forurensningsloven for Gausdal kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann og overvann fra Lillehammer tettbebyggelse, punkt 3.1.1 Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann.

Beskrivelse av krav

Utslippstillatelsen punkt 3.1.1 andre avsnitt: *Gausdal kommune skal utarbeide planer for trinnvis økt tilknytning for eksisterende bygninger der tilknytningsgraden er lavere enn 98 %. Planene skal inngå i kommunens helhetlige handlingsplan for avløpsområdet.*

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Gausdal kommune kunne ikke gjøre rede for gjeldende tilknytningsgrad innenfor tettbebyggelsen. Kommunen krever tilknytning til offentlig ledningsnett når de får inn søknader om byggetiltak for eksisterende boliger og hytter som ligger i nærheten av nettet, og leter aktivt etter boliger som bør knyttes til. Vi forventer at kommunen finner ut hvor stor tilknytningsgraden er i dag, og at kommunen systematiserer arbeidet med å øke tilknytningsgraden slik at man sikrer at både hytter og boliger aktivt knyttes til nettet der det ligger til rette for det. Identifiserte og forpliktende tiltak for å øke tilknytningsgraden må innarbeides i kommunens helhetlige handlingsplan for avløpsområdet ved neste rullering.

Avvik 2: Gausdal kommune kan ikke gjøre rede for avløpssystemets virkningsgrad

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse etter forurensningsloven for Gausdal kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann og overvann fra Lillehammer tettbebyggelse, punkt 3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnett.

Beskrivelse av krav

Utslippstillatelsen punkt 3.1.5 andre avsnitt: *Virkningsgraden til avløpsnett, det vil si hvor stor andel av forurensningsmengden som kommer frem til renseanlegget, skal dokumenteres årlig. Dette skal gjøres ved at de ulike kildene til tap beregnes eller vurderes kvalitativt.*

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Gausdal kommune kunne ikke gjøre rede for avløpssystemets virkningsgrad, og kommunen hadde heller ikke begynt å jobbe med hvordan virkningsgraden skal beregnes eller vurderes. Statsforvalteren forventer at kommunen gjennomfører en intern avklaring av hvordan virkningsgraden best kan beregnes for avløpsnett i Gausdal kommune, og at en beskrivelse av metode og nåværende virkningsgrad oversendes Statsforvalteren som tilbakemelding på denne tilsynsrapporten.

Anmerkning 1: Rapport for årlig vurdering av driftsforhold forelå ikke på kontrolltidspunktet.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det fremgår av kapittel 11 i utslippstillatelsen at Gausdal kommune skal sende inn vurderinger av driftsforhold som en del av den årlige rapporteringen av avløpsdata til Miljødirektoratet. Frist for rapportering er 1. mars hvert år. I likhet med de fleste andre kommunene i tidligere Oppland fylke, får Gausdal kommune hjelp av Driftsassistansen i Oppland (DiO) til å utarbeide en rapport for dette. DiO-rapportene er normalt ikke ferdige før til påske, noe Statsforvalteren aksepterer. Dette innebærer at rapporten ikke forelå på kontrolltidspunktet, men ble oversendt Statsforvalteren i Innlandet 10.04.2026.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at Gausdal kommune må betale et gebyr på 43 100 kr for tilsynet. Dette er en sats lavere enn det som ble varslet og tilsvarer sats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Gebyrsatsen er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 12.02.2026 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket om gebyr. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3. Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet ble gjennomført den 23.03.2026 for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Gausdal kommune sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok

- Linn Rueslåtten (Kontrollør)
- Merethe Kleiven (Kontrollør)
- Silje Garlie (Observatør)

Fra Gausdal kommune deltok:

- Bård Eirik Thorsen (Enhetsleder)
- Roger Smelien (Driftsoperatør VVA)
- Jo-Morten Høistad (Prosjektleder VVA)
- Lars Kristian Hatterud (Leder for planavdelingen)
- Jørn Tore Steinslien (Prosjektleder VVA)
- John H. Slåen (Driftsleder VVA)

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Gausdal kommune ble kontrollert under tilsynet:

- Gausdal avløpsnett i Lillehammer RA

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til kommunens ansvar for at det samlede avløpssystemet er innrettet i tråd med regelverket og gjeldende utslippstillatelse:

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Utslipp til luft
- Akutt forurensning

- Resipientovervåking

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Miljørisiko- og sårbarhetsanalyse for avløp
- Hovedplan vann og avløp 2021-2030
- Avtale om kjøp og salg av vann- og avløpstjenester mellom Lillehammer og Gausdal

Del 4. Annen informasjon

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Linn Christin Myhrer Rueslåtten
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent